

Som jeg er - er min nasjon

Tiden er kommet da arbeidsgivere og arbeidere må lære å samarbeide

„Vi må bli annerledes”

Moralsk Opprustnings stevne på Kronborg

Splittelse er materialismens varemerke, enhet er gjenfødelsens gave

Jammerbuktens langstrakte lyse bue hilser oss velkommen til et juni-morgenens Danmark som ennå ikke helt har kastet dagryets perlegrå tåkeslør av seg. Femten hundre meter under Dakotaens vinger brer Vendsyssel ut sitt ruteteppes av eng, åker, myr, vindmøller og hvite hus. En halvtimes stopp ved Aalborg flyplass — og så ut over Beltene, smaragdgrønne, oversådd med glitrende gullmynter av solrefleks. Snart drønner vi over Sjælland. Landing på Kastrup. Buss inn til Rådhusplassen.

GLEDE — OG ALVOR

Jæjæ, så er vi sgu her igen. I byen med det Ellinor Glynnske «it», der sjarmen og varmen av et stort bankende hjerte — selve Københavns sjel — umiddelbart luller deg inn i en atmosfære av deilig velvære, av uanstrengt, ledig kaprisios hygge. En dådyrsteik i rumsaus med påfølgende ekte flødeis — ekte flødeis, you bet — gir de fornødne krefter til et besøk i Glyptoteket og et gjensyn med vår gamle marmorvenninnne, Kaj Nielsen's «Vandmoderen». Hun sitter fremdeles på sin vante plass i palmehavens gullfiskdam, så rik på avkom som noen-sinne. Paul Gaugin-utstillingen som er sesongens kusbegivenhet i hovedstaden, fortjener også en god times oppmerksomhet.

Utenfor Glyptoteket fanges øyet av Roger-Bloches skulpturverk «De fryser», og tanken tar en annen retning. «De fryser» er dødsens alvor — all verdens elendighet taler gjennom ordløse frostpudd ut av bildet, man erkjenner lidelsens idé som en realitet, gråten uten tårer og uten håp, de blottlagte sinn som ikke eier beskyttelse...

Så mangfoldig, så rikt menneskelig og modig er København at den ikke har vært redd for å pla-

Kronborg slott, Helsingør.

slutt ble de bokstavelig talt røkt og brent ut.

Av huset står bare noen svidde vegger tilbake.

Like sør for Helsingør stanser vi ved en stor granittstein, reist til minne om H. C. Thomsen: «Flyktningenes modige hjelper». Han døde i Nauengamme i desember 1944.

Ellers kan det være vanskelig nok å forbinde krig og ulykke og død med det naturens eventyrlige som åpenbarer seg på Nord-Sjælland. Det er som et gigantisk underjordisk press skyver planteveksten opp av marken, tvinger den i været — opp — bli liv! Sommersolen slynger lysbølger fra himmelen av fullt fang — øser ut hele universer av lys. Og luften spiller overdådige symfonier i glitrende, raffinerte lys-sjatteringer. Se soloppgangen over Øresund i juni når ildgnistene danser over jublende bølgerygger — og lev! Hele landet er en hage, en hymne til alle skapende makter.

I denne hagen skal noe gro.

I Helsingør skal noe skje. Det er derfor vi er kommet hit. Vi er kommet for å oppleve Moralsk Opprustnings store nordiske

selv materialismen? Og hva legger han i begrepet Moralsk Opprustning?

Ingen kan bruke krassere ord i sin beskrivelse av tidens sykdom enn Frank Buchman. Ingen kan som han skildre «de nedbrytende krefter som kaster seg som åtselgribber over menneskets skuffelse».

Men han stopper ikke med det. Han mener å ha funnet en vei ut av elendigheten og dessillusjonen.

Veien er «det gud-inspirerte demokrati» — «forvandling i det selvske menneskehjerte». Alternativet til kommunismen finner vi hverken ved å bruke organisasjon mot organisasjon eller vold mot vold. Vi må bekjempe en idé med idé. Demokratiet må finne sin ideologi, og det må skape et nytt moralsk klima. En helt ny statsmannskunst blir nødvendig. «For å styre landet godt, må en minister kunne gjøre mennesker annerledes». Det nytter ikke å møte fremmede ideologiers lidenskap med fraser og tomme ord. Bare en lidenskap kan helbrede en lidenskap. Penger, mat og klær kan ikke helbrede Europa. Vi har lært at demokrati uten en ideologi kan vinne en krig, men ikke bygge en fred, at ideologisk beredskap er hele folkets sak og det eneste sikre grunnlaget for et lands styrke, moralsk, militært og økonomisk. Splittelse er vår tidsalders kjennetegn, samhold er vårt øyeblikkelige behov. Splittelse er materialismens varemerke, enhet er gjenfødelsens gave. Moralsk Opprustning er en ideologi, inspirert av Gud, den gode vei som alle kan møtes på. Katolikk, jøde og protestant, hindu, muhammedaner, buddhist

— Flertallet elsker å renne med emblemer. «Slagord» er jo tidens løsen, og det finnes ikke noe så fordømmende som slagord. Men det er selvfølgelig meget nemme som erstatning for selvstendige forsøk på tenkning.

— Det har alltid vist seg at i sterkt politisk bevegede tider blir menneskene mer smålige og sneversynte. Og så er det da til å få kvalme av å få ørene tutet fulle om alt det man skal få, når man baketter konstaterer lamperøken.

— Samfunnet er jo allerede et tåpelig kjempekantor som man plages av i alle livets forhold.

— Der florerer en infam skinn-

muligens være tvilsomt. Men at den er inne på noe riktig og essensielt, og at den representerer en nødvendig etisk ingrediens i den åndsstrøm som alene kan redde Vesten fra bankerott, vil ingen uholdt iakttagere kunne nekte. Mange av bevegelsens tilhengere er preget av uselviskhets og ydmykhetens idealisme som man må bøye seg for i uforbeholden respekt. Der er slik glede i dem.

«VI MØTES PÅ LIKE FOT»

Hva har de å gi?

Til stevnet i Helsingør kom 220 nordmenn, 200 svensker, 330 dansker, og delegasjoner fra Finland, Sveits, Frankrike, England, Skottland og U.S.A. Det var arbeidsgivere, arbeidere, fagforeningsledere, jordbrukere, militære, skuespillere. Norsk Hydro sendte en bedriftsdelegasjon på 20 mann, Oslo Lysverker 13 mann, A.S. Knud Graah & Co. 15 mann, konfeksjonsfirmaet Udnæs & Isachsen 12 mann. Det kom 8 mann fra Norsk-Engelsk Tobakksfabrikk, 14 mann fra O. Mustad & Sønn, 8 mann fra Alfisen & Gundersen, 11 mann fra Standard Telefon- og Kabelfabrikk, 4 mann fra Kaldnes Mek. verksted, 5 mann fra Kristiania Dampkjøkken. Kristiania Spikerverksted sendte sin sosialsekretær. Fra Sverige møtte Husqvarna og Atlas Diesel med de største bedriftsdelegasjonene. Den danske generalmajor E. Møller møtte i spissen for en mannsterk delegasjon av offiserer og soldater.

I velkomststalen presiserte høyesterettsadvokat Valdemar Hvidt, København, at stevneprogrammet kunne sammenfattes i to hovedpunkter: Klart å se hva som er det dybeste behov i denne tiden, og hva som er det største våre nordiske land kan gi verden. «Vi vil ikke vedta resolusjoner, for dem har vi mistet troen på, men oppgavens løsning skal vokse inn i våre folk og fra dem strømme ut til de øvrige nasjoner. Vi er en flokk mennesker som møtes på like fot...»

HJERTETS, IKKE HJERNENS AUTORITET

I industripolitikken er Moralsk

De fryser.

tar ansvaret på sin post. Tiden er kommet da arbeidsgivere og arbeidere må lære å samarbeide.

Den engelske gruvearbeideren Jack Perkins var kommet til samme resultat: «Bare gjennom samarbeidets ånd kan det skapes øket produksjon og fred i industrien». Han ga flere dagsaktuelle eksempler på det.

En sveitsisk konfeksjonsfabrikk opplevde en bitter streik i fjor. Alle bruer syntes definitivt brutt. Da skjedde det noe. Vi lar fabrikkherren og formannen i syerskenes fagforening selv fortelle:

— Jeg oppdaget at jeg hadde gjort urett i å betrakte mine arbeidere som en slags fiender, sier arbeidsgiveren. Så gikk jeg til tillitsmannen og bad om tilgivelse. Han ble forbauset, og hans første reaksjon var å føle en viss forakt for meg. Men en uke senere var det han som kom til meg og bad om tilgivelse. Så satte vi oss ned og snakket rolig om saken. Så snart den menneskelige kontakt var etablert, var det en forholdsvis lett sak å bli enig om lønn og arbeidsvilkår. Nå er atmosfæren i fabrikk blitt fullstendig forvandlet. Vi er alle blitt medarbeidere.

— Ja, mer enn det, føyer den kvinnelige fagforeningsmann til. Fabrikkherren er blitt vår venn.

Den franske godseieren M. Fertay som selv er far til åtte barn og nar

skeng og modig er København at
den ikke har vært redd for å pla-
Vi er kommet for å oppleve Mora-
ralsk Opprustnings store nordiske

Generalmajor Møller pekte på hærens betydning som nasjonens moralske ryggrad og skole i sant demokrati: «Det kommer hvert år mer enn 25.000 unge menn inn i hæren. Det står til oss om de går hjem fra sin militærtjeneste med en dårligere moral enn de kom inn med, eller om de får se at der er noe større og mer å arbeide og kjempe for enn ens egne personlige interesser.»

sere et memento mori midt i dagens pulserende liv.

— Her bodde en tysk flygeneral, sier direktør Alfred Nielsen mens bilen ruller ut gjennom byens nordlige forsteder.

Her bodde han. Men nå kan ingen bo her lenger. For huset ble sprengt i luften av frihetskjemperne. Bare murene står igjen.

— Her stod det en voldsom kamp mellom frihetskjemperne og schalburgere, sier Nielsen noen minutter senere. Frihetskjemperne holdt til i dette huset. De ble oppdaget. Til

Stiftsprest Poul Brodersen ledet møtet og uttalte bl. a.: «Falske idéer overvinnes ikke bare ved økonomiske programmer, velmenende ønsker eller sur protest. Demokratiene må åndelig og moralsk rustes med den sunne ideologi hvis kjennemerke er det korsets tegn som bæres i alle de nordiske flagg.»

stevne på Kronborg i dagene 3. til 6. juni. Stevnets motto er intet mindre enn «Et forenet Norden for et fornyet Europa.»

TIDENS PEDAGOGISKE RASERI

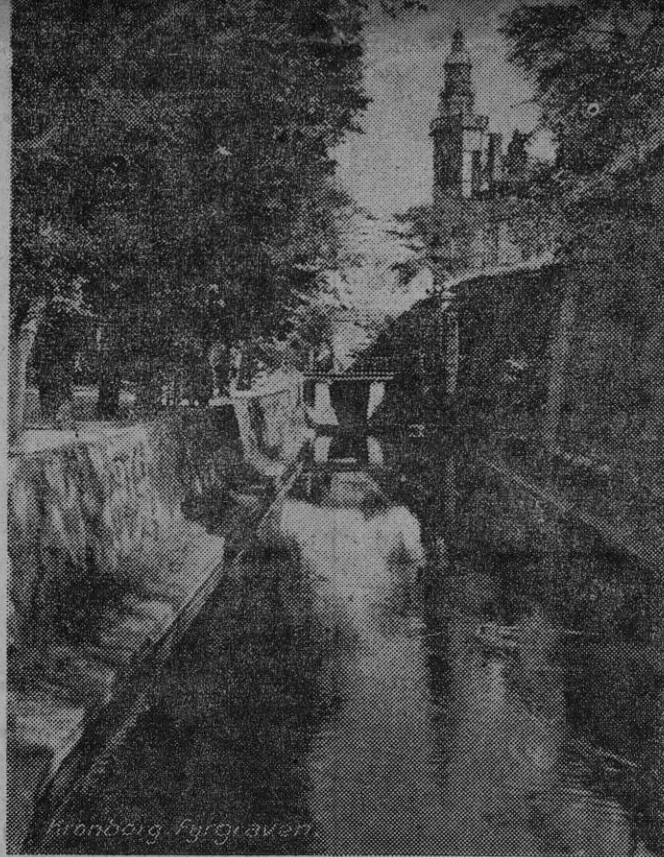
I disse selvsamme dagene sitter en skeptisk humorist i København og ser på verdensutviklingen. Det er den berømte engelske forfatter Evelyn Waugh. Hva sier han? Han taler om «det dekadente totalitære Europa» og «det kaotiske Amerika» og om «et stakkars England som følger seg bortapt mellom disse to verdensbilder». Han tror ikke meget på bevarelsen av den europeiske sivilisasjon: «Jeg ser intet tegn til gjenopplivelsen av virkelig sivilisasjon, og hvis den europeiske kulturen går til grunne, vil det neppe komme noen ny på fem-seks hundre år. Kunsten og litteraturen dør — vår nye verden har neppe bruk for den.» Tror han krigen skaper en ny religiøs vekkelise i verden? Nei, det tror han ikke: «Ungdommen er for materialistisk innstilt. Religionen er de modne menns». Waught var forbindelsesoffiser hos Tito under krigen. Hva er hans inntrykk av kommunismen? «Jeg har alltid visst at den var forkastelig i teorien. Og jeg erfarte at den er like forkastelig i praksis.»

Triste greier.

Nå ligger Danmark det dekadente totalitære Europa noen mil nærmere enn vårt eget fortreffelige land, og vi tør derfor kanskje finne det umaken verd å ofre et par stille natteminutter til studium av de danske aviserne og de tidens tanker som kommer til uttrykk der. Her er noen smakebiter, sakset i fleng:

— Vi har mistet individets rett til å bevege seg. Vi er blitt stavnsbundne!

— Piggetråden kryper nærmere og nærmere inn på oss fra alle sider, og folk finner seg jo i det, fordi menneskene stort sett, er en samling kreaturer som tålmodig lar seg lede til høyre og venstre — en kjempeluseflokk.

Fyrgraven, Kronborg.

hellighet for øyeblikket. Det blir aldri råd til søndag i tilværelsen.

— Totalitærstyret er tilbøyelig til å gjøre krav gjeldende om at kunsten skal forstås av så mange som mulig. Det er naturligvis dødsens farlig, ja nesten drepende for den frie kunsts utfoldelsesmuligheter.

— Gener ikke din nabo. Når du har lagt deg det på sinne, kan du gjøre hva du har lyst til.

— Vi må først og fremst dra til felts mot tidens pedagogiske raseri. Det er jo oppstått en forferdende mani for å oppdra mennesker, tilfile dem, pusse og polere dem, så de blir ens som billjardkuler.

— Telefonen betyr etter min mening en ustanselig krenkelse av individets rett til å lukke sin dør og være alene.

— Jeg vil prise de unge som revolterer mot de sterile diskusjonsmøter, fellesopptreden og revolusjonsskriverier. La dem slippe for alt dette foreningsvesen med dets barnaktige formalisme, som morer utallige voksne, men fyller de beste med lede.

— Logredriften er den verste fiende av individets frihet.

DEMOKRATIET MA FINNE SIN IDEOLOGI

Med disse kraftsatsene som er hentet fra seks forskjellige avisintervjuer som bakgrunn, og under det ferske inntrykk av Waughts peprede skeptisme, skulle ens sinn være tilstrekkelig rustet til med mistankens skjerpede øre å lytte til en røst fra de troendes leir.

Hvo er så hovedlinjene i Frank Buchmans budskap, hva mener han med «den gode vei» og hva er hans «alternativ til kommunismen»? Hva er hans «svar til alle ismer,

og konfutsianer — alle finner på denne gode vei et forenende program. De kan alle gå videre denne veien sammen. «Den løfter dem opp over deres forskjelligheter til et høyere ideologisk plan. Forvandling er kjernen i denne ideologi». «Når ledere blir annerledes, i industrien, i fagforeningene, i partiene, i kirken, blir deres handlinger inspirert og folkets liv vil få fornyet kraft.»

Sånn taler Frank Buchman.

SURDEIGEN SOM VIRKER

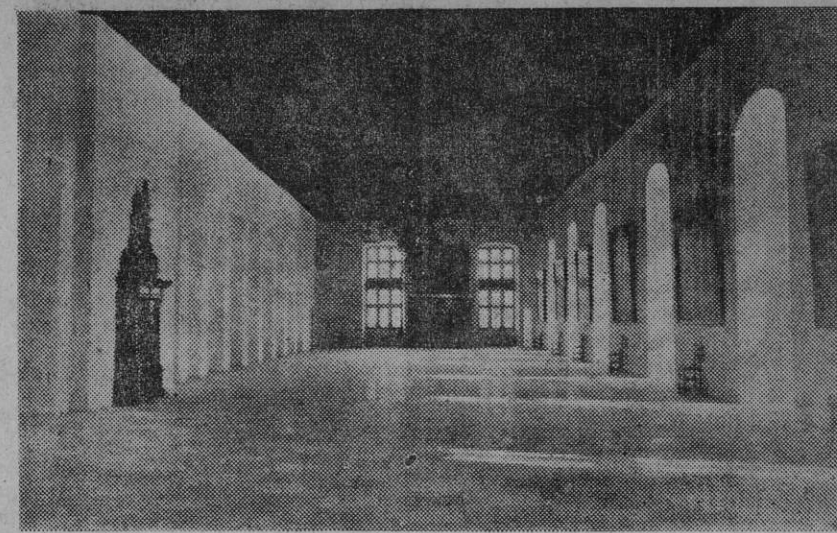
Den 4. juni var det ti år siden han innledet kampanjen for Moralsk Opprustning. Den gjenklang bevegelsen har vunnet, skriver seg for en stor del fra Oxfordgruppens mer enn tyveårige arbeid i mer enn seksti land. Siden 1940 har det i treningssentret for Moralsk Opprustning i U.S.A. vært samlet flere tusen mennesker fra forskjellige land. Der blir de opplært i de grunnprinsippene som motvirker materialismens nedbrytende krefter: Absolutte moralske normer — ærlighet, renhet, uselviskhet og kjærlighet; en hjertets forvandling som er mulig over alt og nødvendig for enhver; Guds ledelse i det daglige liv; og innsats av alt det en eier for gjenoppbyggingen av en ny verden.

Har bevegelsen skapt positive resultater?

Utvisomt. Nøkterne rapporter fra land som Sveits, Italia, Tyskland, Frankrike, Nederland, England, U.S.A. og India taler i så måte et overbevisende språk. Det er en langsomt virkende surdeig som har formådd å gjennomsyre ganske betydelige sektorer av Vestens sosiale liv. Om Moralsk Opprustning innebærer den eneste og eksklusive løsning på tidens åndelige nød, tør

I industripolitikken er Moralsk
HJERTETS, IKKE HJERNENS
AUTORITET

brikkherren er blitt vår venn.
Den franske godseieren M. Fertay
som selv er far til åtte barn og har

Riddersalen på Kronborg.

Opprustning inne på noe fundamentalt riktig.

I Kronborg riddersal stod garverieler Nowell og garveriarbeider Frank Garret fra Liverpool og fortalte hvordan de hadde løst problemet innenfor sin egen bedrift.

— Vi må bryte ned mistenksomheten mellom fabrikkledelse og arbeidere, sa Nowell. Arbeidsgiverne må erkjenne sin egen skyld i den nåværende tilstand. De må forandre seg, om det enn koster selvovertvinnelse. Deres autoritet skal springe ut av hjertet og ikke av hjernen.

— Tidligere var det min taktikk å angripe arbeidsgiverne med alle midler, sa Garret. Jeg var kommunist. Så kom forandringen. Jeg innså at det ikke var spørsmål om hvem som hadde rett, men hva som har rett. Jeg så mitt ansvar, og jeg begynte å se min arbeidsinnsats i relasjon til mine nasjonale og sosiale plikter. I vår fabrikk er det ikke lenger spørsmål om hvem har «ledelsen», men om hvem som

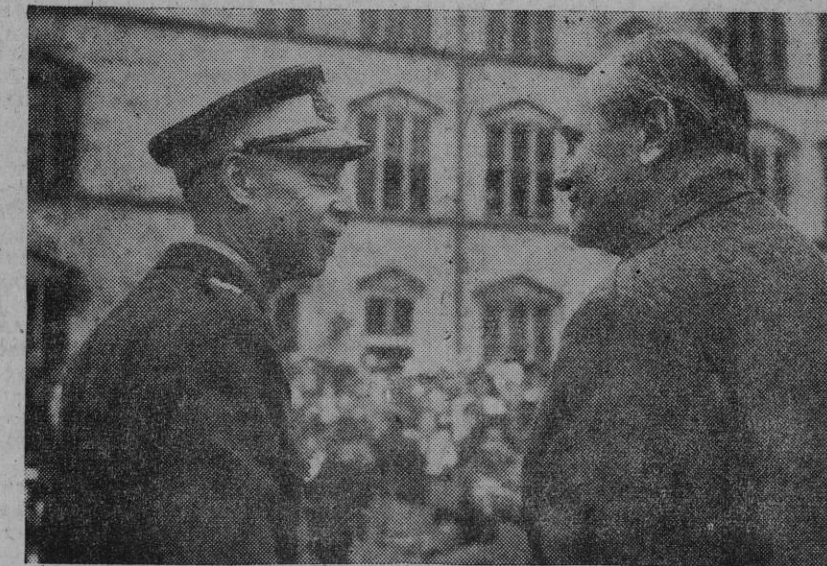
seksti landarbeidere i sin tjeneste, kunne berette en liknende historie. Sin hardeste kamp hadde han hatt med seg selv. Men da isen først var brutt, kom våren inn i hans lille menneskesamfunn. Klimaforandringen var total.

«VAR UTILGIVELIGE FEIL»

Tønnes Bruvfjell hadde i sine tyve år som arbeider ved Hunsfos Fabrikker opplevd bedriften både i sorg og glede, splid og kjægl. «Men i de siste årene har også vi opplevd samarbeidets ånd, og bedriftens leder har åpnet sitt hjem for Moralsk Opprustnings arbeid. Nå har vi fått 65.000 kr. av bedriften til arbeidernes feriehjem. Og en annen ting som er uhørt mellom arbeidsgiver og arbeider: Den 1. mai ga fabrikkens oss en fane som vi samlet oss under og demonstrerte for frihet, fred og folkestyre.»

Direktør Alfred Nielsen fra Silkeborg summerte opp sine mange

Forts. side 6.

Folketingsmann, tidl. forsvarsminister Ole Bjørn Kraft var en av innbyrderne til konferansen. Han ses her i samtale med sjefen for Sjællands-divisjonen, generalmajor Møller, som bl. a. uttalte: «Jeg håper at Moralsk Opprustning skal sette dype spor etter seg i den danske hær og gjennom den bringe hele det danske folk en styrke som jeg tror det trenger til i dag.»

